

Laihian Hulminpuiston lepakkoselvitys 2018

Tekijä: Jouni Rinta-Keturi, luonto-ohjaaja
Kuva: Jouni Rinta-Keturi

Yleistä lepakoista

Maapallolta on löydetty noin 1200 lepakkolajia. Suomessa on vastaavasti tavattu 13 lepakkolajia. Näistä kuuden on todettu lisääntyvän maassamme.

Lukumäärältään yleisin on pohjanlepakko (*Eptesicus nilssoni*), joka on myös laajimmalle levinnyt, esiintyen Lappia myöten. Seuraavaksi yleisimpiä lajeja ovat vesisiippa (*Myotis daubentonii*), viiksisiiippa (*Myotis mystacinus*), isoviiksisiiippa (*Myotis brandtii*) ja korvayökkö (*Plecotus auritus*).

Kaikki Suomessa tavattavat lepakot ovat hyönteissyöjiä. Ne ovat yöaktiivisiä ja lepäävät päiväaikaan suojaisissa päivälepopaikoissa. Päiväpiiloiksi sopivat esim. puunkolot ja rakennukset, jotka sijaitsevat ruokailupaikkojen lähetyvillä. Joskus päivälepopaikan ja saalistusalueen väliä saattaa olla kilometrienkin matka.

Talveksi lepakot siirtyvät horrostamaan talvehtimispaikkoihin, joita ovat mm. rakennukset ja kallioluolat. Myös selkeää muuttoa tapahtuu joillakin lajeilla.

Lepakot ovat ainoita lentämään kykeneviä nisäkkäitä. Aikaisemman tiedon vastaisesti lepakot eivät ole sokeita, vaan päinvastoin, niillä on aivan hyvä näkö.

Kuvassa pohjanlepakko. Kuva: Jonna Rinta-Keturi

Esiintyminen ja elinympäristöt

Pohjanlepakko on maailman pohjoisimpana tavattava lepakkolaji. Suomessa lajia tapaa maamme pohjoisimpia osia myöten. Pohjanlepakko on myös runsaslukuisin maamme lepakkolajeista.

Lepakkojen esiintyminen painottuu eteläiseen ja keskiseen Suomeen. Harvalukuisimmat Suomessa tavatut lepakkolajit on tavattu maan eteläosissa.

Yleisintä lajiamme, pohjanlepakkoa, voi tavata oikeastaan minkälaisesta ympäristöstä tahansa, ei kuitenkaan suurilta avosoilta ja järvenseliltä, kuten muitakaan lepakkoja. Lepakkoja esiintyy myös suurtenkin kaupunkien keskustoissa.

Vesisiippaa esiintyy vesistöjen äärellä. Sitä tapaa saalistelevana järvien, lampien, jokien ja luomien vesipintojen yllä, pinnalta hyönteisiä saaliikseen napsien. Laji on löydettävissä parhaiten siltojen alta saalistamassa, kunhan valoa riittää lepakon näkemiseen.

Muut yleisimmät lajit, viiksisiippa, isoviiksisiippa ja korvayökkö, ovat parhaiten löydettävissä metsäsilta alueilta.

Lepakkojen suojelu

Kaikki Suomen lepakot ovat rauhoitettuja ja ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja. Luonnonsuojelulain 49§:n mukaan niiden talvehtimis-, lisääntymis- ja päivälepopaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Tästä tiukasta suojelusta voidaan poiketa vain poikkeamisluvalla luontodirektiivin artiklan 16 perusteella.

Kartoituksen tekeminen

Lepakkoja käytiin etsimässä kolmesti kesän 2018 aikana. Käynnit olivat elokuulla 5., 15. ja 31. päivien iltoina. Kartoitukset ajoitettiin iltayö-aikaan, jolloin lepakotkin yöaktiivisina olivat liikkeellä. Alueella liikuttiin jalkaisin, koko tutkimusalueella liikkuen. Puistoalueen lisäksi havainnoitiin vieressä sijaitsevalla Laihianjoella.

Kuvassa alueen lehtipuustoa ja taustalla Kapteenintalo, jonka läheisyydessä lepakot saalistelevat. Kuva: Jouni Rinta-Keturi

Havainnoinnissa käytettiin detektoria (ultraääni-ilmaisin) Pettersson D240X, jolla voitiin havaita lepakoiden päästämiä kaikuluotausääniä. Detektorin avulla lepakot voidaan tunnistaa lajillen. Lepakkojen kartoittamiseen käytettiin kaikkiaan 7 tuntia.

Havainnoijat ja tuntimäärät:

	5.8.	15.8.	31.8.
Jouni Rinta-Keturi	1,5h	1,5h	2,0h
Jonna Rinta-Keturi			2,0h

Tulokset

Alueelta tavattiin hyönteisiä saalistavia pohjanlepakkoja jokaisella kartoituskäynnillä, samoin viiksi-/isoviiksisiippoja. Elokuun lopussa käytiin myös jokirannassa, josta havaittiin saalistavia vesisiippoja.

Pohjanlepakot ja viiksi-/isoviiksisiipat saalistelivat kapteenintalon ympärillä olevalla piha-alueella. Niiden laskeminen ei ollut aivan helppoa, koska lepakkoja oli yhtä aikaa rakennuksen eri puolilla. Viimeisellä elokuun käynnillä olimme paikalla kahden laskijan voimin, ja paikalla todettiin varmuudella 4 pohjanlepakkoa sekä 4 viiksi-/isoviiksisiippaa. Aiemmillä käynneillä tavattiin varmuudella vähintään 3 pohjanlepakkoa ja 3 viiksi-/isoviiksisiippaa kummallakin kerralla. Näillä kerroilla paikalla oli vain yksi laskija.

Elokuun lopun käynnillä 2 vesisiippaa saalisteli joella aivan vesirajan pinnassa. Aiemmillä käynneillä joella ei käyty lepakkoja etsimässä.

Hulminpuiston lepakot 2018:

– pohjanlepakko	4
– viiksi-/isoviiksisiippa	4
– vesisiippa	2

Lopuksi

Hulminpuisto osoittautui hyväksi lepakkopaijaksi. Alueella on monipuolinen puusto ja kasvisto, joka antaa hyvät edellytykset runsaalle hyönteiskannalle. Näin ollen lepakoille riittää hyönteisiä saalistettavaksi. Kapteenintalon ympärillä oleva piha-alue on hyvää saalistus- ja lentotilaa, jota ympärillä oleva puusto hyvin suojaa tuulisemminkin säällä.

On mahdollista, että lepakot käyttävät alueella olevia rakennuksia ja puissa olevia luonnonkoloja päivälepopaikkoinaan. Mitään varmuutta tästä ei toki saatu.

Toivottavasti Hulminpuisto saa olla nykyisessä tilassaan, ilman suurempia hoitotoimenpiteitä. Luonto, ja mm. lepakot kiittää ja samalla kohde tarjoaa meille ihmisillekin hienoja mahdollisuuksia luonto-elämyksiin helposti lähestyttävässä paikassa.

**Selvityksen tekijä,
Jouni Rinta-Keturi, luonto-ohjaaja**